

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

Проаналізовано основні положення національного законодавства з питань державно-приватного партнерства (ДПП). Розглянуто особливості угод про розподіл продукції, а також правове регулювання концесійної діяльності. Визначено необхідність внесення змін до законодавства щодо строків договорів ДПП, порядку проведення конкурсу та визначення переможця, оцінки ефективності реалізації проекту, надання щодо нього інформації, визначення органу управління з питань реалізації ДПП.

Ключові слова: державно-приватне партнерство (ДПП), державний партнер, приватний партнер, проект, договори, угоди про розподіл продукції, концесії.

Ринкова економіка визначає функціонування суб'єктів господарювання усіх форм власності в конкурентному середовищі, що має створювати рівні умови для їх розвитку. У результаті трансформації національної економіки сформувався досить потужний приватний сектор, залишивши державний сектор із найменш перспективними об'єктами. У даний час такі сфери державного сектору економіки, як вугільна промисловість, інфраструктура, комунальне господарство та соціальна сфера, перебувають у вкрай незадовільному стані. І оскільки держава не спроможна самостійно вирішити їх проблеми, вона потребує залучення приватних інвестицій. Найбільш привабливим механізмом у цій ситуації виступає державно-приватне партнерство.

Поглиблення взаємодії державних та приватних партнерів в інтересах соціально-економічного розвитку є однією з характерних рис сучасної економічної політики розвинених країн. Позитивний досвід країн Західної Європи з публічно-приватного партнерства (ППП) (у національному законодавстві воно визначено як державно-приватне партнерство – ДПП) може виступати орієнтиром для формування національної моделі ДПП. Слід зазначити, що західний підхід до регулювання відносин у сфері PPP відзначається відсутністю уніфікованої або єдиної нормативно-правової бази, натомість в Україні намагаються створити всеохоплююче нормативно-правове підґрунтя з питань ДПП.

В Україні ДПП почало розвиватися досить недавно. Вирішення проблем нової форми співпраці держави та бізнесу започатковано в роботах таких учених, як О. Вінник [1; 2], Г. Знаменський [3], П. Надолішній та Н. Піроженко [4], В. Устименко та Р. Джабраїлов [5]. Вони присвячені проблемним питанням нормативно-правового регулювання ДПП, зокрема формуванню правових засад, недосконалості національного законодавства, а також перспективам упровадження ДПП. При цьому недостатньо уваги приділяється комплексному аналізу нормативно-правової бази, яка регулює відносини у сфері ДПП.

Метою статті є визначення нормативно-правового забезпечення здійснення державно-приватного партнерства в Україні, а також перешкод, що заважають його поширенню.

Загальними базовими законодавчими актами у сфері ДПП є: Конституція України [6]; Цивільний кодекс України, який у контексті ДПП регулює питання, пов'язані із правом власності, типами зобов'язань, загальними умовами укладання угод тощо [7]; Господарський кодекс України, що регулює відносини у сфері господарської діяльності [8]; Закон України «Про управління об'єктами державної власності», який визначає правові основи управління об'єктами державної власності [9]. Зазначені законодавчі акти є первинними не тільки для ДПП, тому вони не містять конкретних положень та норм, що регулюють такі відносини.

© М. Ю. Маїсурадзе, 2013

З метою заповнення цієї прогалини в законодавстві, а також разом із розвитком та поширенням ДПП у 2010 р. було прийнято спеціальний законодавчий акт – Закон України «Про державно-приватне партнерство» [10], хоча ще раніше, у 1999 р., були прийняті Закони України «Про концесії» [11] та «Про угоди про розподіл продукції» [12], які регулюють здійснення ДПП у відповідних формах. Крім того, окремі питання ДПП регулюються низкою інших нормативно-правових актів.

Закон України «Про державно-приватне партнерство» [10] є основним законодавчим актом, що регулює відносини у сфері ДПП, зокрема, він визначає правові, економічні та організаційні засади взаємодії держави та приватних партнерів, регулює відносини, пов'язані з підготовкою, виконанням і розірванням договорів, які підписуються в рамках ДПП, а також установлює гарантії дотримання прав і законних інтересів сторін цих договорів. Відповідно до нього ДПП є співробітництвом між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних і комунальних підприємств, або фізичними особами – підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору [10]. При цьому проекти ДПП повинні забезпечити вищу ефективність діяльності порівняно з її здійсненням лише державним партнером, мати довготривалий характер (від 5 до 50 років), передбачати фінансування (або співфінансування) проекту з боку приватного партнера, а також встановлювати розподіл відповідальності та ризиків між приватним і державним партнерами у процесі здійснення ДПП.

Слід зазначити, що національне законодавство широко розуміє ДПП та не конкретизує виключні форми його реалізації, йдеться про те, що в рамках ДПП можуть укладатися договори про концесію, спільну діяльність та інші договори [10]. І для того, щоб такі договори відносилися до ДПП, вони мають відображати спільну зацікавленість партнерів в ефективному використанні наявних ресурсів на всіх стадіях життєвого циклу проекту – від проектування до експлуатації або передачі. Таким чином, законодавством чітко встановлено договірну форму ДПП, але відсутність повного переліку видів договорів, які можуть визнаватися ДПП, при-

зводить, з одного боку, до можливості використання широкого спектру договорів, а з іншого – до можливості невизначеності при реалізації спільних проектів через неточність законодавства та порушення прав однієї зі сторін. Відповідно до цього законодавство про ДПП має визначати повний перелік форм його здійснення, що вимагає внесення відповідних змін до Закону України «Про державно-приватне партнерство».

Відповідно до чинного законодавства ДПП може здійснюватися у таких сферах, як пошук, розвідка родовищ корисних копалин та їх видобування, виробництво, транспортування і постачання тепла та електроенергії, розподіл і постачання природного газу, будівництво та експлуатація об'єктів транспортної інфраструктури, машинобудування, збір, очищення та розподілення води, охорона здоров'я, туризм, оброблення відходів, управління нерухомістю тощо [10]. Та для більш ефективного впровадження ДПП необхідне встановлення у пріоритетних сферах можливих форм здійснення проектів.

Не менш важливою нормою чинного законодавства є закріплення гарантій прав приватних партнерів від змін цивільного та господарського законодавства, яке регулює майнові відносини. З точки зору залучення інвесторів та створення сприятливого інвестиційного клімату дана норма може сприйматися як запрошення до співробітництва, однак вона має враховувати й необхідність захисту інтересів держави проти можливих збитків від виконання такого договору. Крім того, механізм надання державою гарантій приватним партнерам у межах ДПП до кінця не сформований і вимагає уточнення та відповідного правового закріплення.

Хоча надання державних гарантій при реалізації проектів ДПП залишається відкритим питанням, надання державної підтримки на здійснення ДПП на сьогодні регулюється Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання державної підтримки здійсненню державно-приватного партнерства» [13]. Відповідно до неї визначається процедура надання державної підтримки здійсненню ДПП щодо об'єктів державної власності, а також форми надання, серед яких: надання державних та місцевих гарантій; фінансування здійснення заходів (програм) за рахунок коштів державного чи місцевих бюджетів та інших джерел згідно із загальнодержавними та місце-

вими програмами [13]. При цьому рішення щодо надання такої підтримки приймається Міністерством економічного розвитку і торгівлі, надалі погоджується Міністерством фінансів та остаточно приймається рішенням Кабінету Міністрів України.

У цілому вищезазначений порядок має певні недоліки, зокрема, державна підтримка може бути ненаданою через відсутність коштів у державному або місцевому бюджеті, навіть за умов її ухвалення. Отже, даний механізм державної підтримки також потребує доопрацювання, оскільки його недосконалість ускладнює умови провадження господарської діяльності у межах ДПП, зокрема, приватний партнер у такому випадку не зможе повною мірою виконати свої зобов'язання, він буде змушений, наприклад, залучати додаткові кошти за рахунок банківських кредитів для продовження проекту або взагалі відмовитися від нього. У будь-якому випадку не тільки приватний партнер, а й інша сторона ДПП – державний партнер – має повною мірою виконувати свої зобов'язання.

Для ефективної реалізації проекту в межах ДПП держава зацікавлена у виборі надійного приватного партнера, тому цей вибір проводиться на конкурсних засадах. Загальні питання щодо правил та порядку проведення конкурсу на здійснення ДПП регулюються низкою таких нормативно-правових актів. По-перше, Постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання організації здійснення державно-приватного партнерства», якою затверджено Порядок проведення конкурсу з визначення приватного партнера для здійснення державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної, комунальної власності та об'єктів, які належать Автономній Республіці Крим [14]. Даний порядок визначає механізм підготовки та проведення конкурсу з визначення приватного партнера для здійснення ДПП, безпосередньо його вибір та укладення відповідних договорів на основі низки критеріїв. Так, при проведенні оцінки конкурсної пропозиції кожному критерію присвоюється зважений коефіцієнт від 0 до 1 (0 – мінімально значимий критерій, 1 – максимально значимий критерій). Крім того, під час проведення оцінки конкурсних пропозицій кожна з них оцінюється окремо шляхом присвоєння кожному визначеному критерію від 0 до 10 балів. На основі такої оцінки визначається переможець, але цей підхід має суб'єктивний харак-

тер, оскільки присвоєння балів та вагомості здійснюється органом управління з урахуванням пропозицій членів комісії, які не завжди можуть об'єктивно оцінити проектні пропозиції.

Разом із Порядком проведення конкурсу з визначення приватного партнера для здійснення ДПП щодо об'єктів державної власності затверджено Порядок проведення аналізу ефективності здійснення ДПП [14], який визначає загальні вимоги та процедуру його здійснення, а сам аналіз ефективності ДПП проводиться відповідно до вимог Наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Деякі питання проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства» [15].

Даним наказом затверджено форму техніко-економічного обґрунтування здійснення ДПП, що визначає його основні структурні складові, а також затверджено Методику проведення аналізу ефективності здійснення ДПП. Зазначена методика визначає основні параметри та показники перевірки ефективності здійснення ДПП, зокрема, проводиться аналіз загальних характеристик ДПП, показників ринкового середовища, системи управління, соціально-економічних результатів, екологічних наслідків, ризиків тощо [15]. При цьому одним із недоліків такого підходу є прийняття рішення про доцільність здійснення ДПП на основі узагальнених результатів аналізу за чотирма етапами з різним набором як кількісних, так і якісних показників. Для співставлення таких показників доцільним вважається їх доповнення бальною оцінкою, на основі якої визначатиметься можливість упровадження проекту ДПП.

Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження форми подання пропозиції щодо здійснення державно-приватного партнерства» [16] було затверджено форму подання пропозиції щодо здійснення ДПП. Ця форма включає інформацію про об'єкт ДПП, державного та приватного партнера, а також про основні показники проекту ДПП, отже, вона містить попередні про нього відомості.

Не менш важливим нормативним актом у сфері ДПП є Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики виявлення ризиків, пов'язаних із державно-приватним партнерством, їх оцінки та визначення форми управління ними» [17]. Нею визначено види можливих ризиків, пов'язаних з ДПП, мето-

ди їх оцінки та форми управління ними. Вона застосовується під час проведення аналізу ефективності ДПП, прийняття рішень про його здійснення, розподіл ризиків між державним і приватним партнерами, укладення договору між ними. При цьому даний нормативний акт не позбавлений недоліків, зокрема, виділені групи ризиків не є остаточними, що підкреслюється і в методиці, отже, для оцінки ризиків можуть бути використані також інші методи, окрім статистичного, методу доцільності витрат, експертних оцінок та методу аналогів. Тому вона потребує більш повного переліку ризиків та методів, які можуть застосуватися, або уточнення можливостей та обмежень застосування тих методів, що згадуються в методиці.

При реалізації договору про ДПП приватні партнери також мають керуватися й Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання приватним партнером державному партнеру інформації про виконання договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства» [18]. Вона визначає процедуру надання приватним партнером державному партнеру інформації про виконання договору, укладеного в рамках ДПП. При цьому державний партнер готує звіт про виконання договору, який подається до уповноваженого органу виконавчої влади з питань ДПП, що проводить моніторинг, узагальнює та оприлюднює результати його здійснення. Крім того, даною постановою затверджено форму звіту та перелік показників, що характеризують як стан виконання договору, так і результати діяльності в цілому. І хоча цим порядком передбачено оприлюднення результатів здійснення ДПП, але він не містить положень щодо застосування певних санкцій до приватного партнера за недотримання строків надання, а до державного партнера – за недотримання строків оприлюднення інформації.

Таким чином, загальні положення зі здійснення ДПП потребують певного коригування, а зважаючи на недостатній розвиток практики ДПП, вони мають значні перспективи з доопрацювання.

Щодо окремих форм здійснення ДПП, то тут спостерігається певна диспропорція в законодавчому та нормативно-правовому полі. Зокрема, ним здебільшого регулюється концесійна діяльність. Відносно угод про розподіл продукції, які за своєю сутністю можна віднести до ДПП, але вони виключені із Закону України

«Про державно-приватне партнерство» як форма ДПП, то вони регулюються Законом України «Про угоди про розподіл продукції» [12] та Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Інструкції з організації проведення конкурсу на укладання угоди про розподіл продукції та Інструкції з розроблення, узгодження та підписання угоди про розподіл продукції» [19].

Закон України «Про угоди про розподіл продукції» спрямований на створення сприятливих умов для інвестування пошуку, розвідки та видобування корисних копалин у межах території України [12]. Отже, ним регулюються відносини, що виникають у процесі укладення, виконання та припинення дії угод про розподіл продукції у сфері надрокористування, зокрема видобутку корисних копалин. Для інвестора передбачено звільнення від ліцензування та квотування під час увезення в Україну належного або орендованого обладнання, матеріалів, устаткування та іншого майна, необхідного для провадження робіт, визначених угодою про розподіл продукції, при цьому за державою зберігається право власності на продукцію до її розподілу [12].

Подібна форма співпраці державних та приватних партнерів досі не набула широкого застосування. Одним із масштабних договорів цього типу була Угода між Кабінетом Міністрів України та компанією «Венко інтернешнл лімітед» про розподіл вуглеводнів, які видобуваються у межах Прикерченської ділянки надр континентального шельфу Чорного моря, підписана 19.10.2007 р. [20] із запланованим обсягом інвестицій 15 млрд дол. США. Надалі ця угода була припинена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.05.2008 р. № 740-р [21], яке було скасовано розпорядженням від 11.02.2013 р. [22], і дія угоди має продовжитись. На сьогоднішній час підписано ще одну угоду про розподіл продукції – Угоду про розподіл вуглеводнів між державою Україна, компанією «Шеврон Юкрейн Б.В.» і ТОВ «Надра Олеська», згідно з якою загальні інвестиції у видобування газу можуть перевищити 10 млрд дол. США [23]. Таким чином, можна стверджувати про певний потенціал угод про розподіл продукції як одного з інструментів залучення інвестицій у сферу видобування корисних копалин, однак про конкретні результати можна буде говорити через кілька років, коли ці проекти почнуть приносити доходи.

Як зазначено вище, відносини концесійного характеру в національному законодавстві дістали найбільш глибокого опрацювання. По-перше, базовий Закон України «Про концесії» [11] чи не найпершим став серед законодавчих актів з регулювання форм здійснення ДПП. З метою розвитку концесійної діяльності та забезпечення її ефективного провадження було прийнято ряд нормативних актів, зокрема, відповідними постановами Кабінету Міністрів України було затверджено Методику розрахунку концесійних платежів [24], Типовий концесійний договір [25], Порядок визначення об'єктів концесії, концесіонерам яких можуть надаватись пільги щодо концесійних платежів, дотації, компенсації та умов їх надання [26], Положення про реєстр концесійних договорів [27] та Перелік об'єктів права державної власності, які можуть надаватися в концесію [28]. Усі вони є невід'ємною частиною загального концесійного законодавства і доповнюють та розкривають положення Закону України «Про концесії».

У цілому законодавче та нормативно-правове забезпечення концесійної діяльності можна умовно розділити на дві частини: перша – загальне законодавство; друга – законодавство з регулювання в окремих галузях. У свою чергу, останню можна розділити за сферами регулювання: у паливно-енергетичному комплексі; в інфраструктурі (будівництво та експлуатація автомобільних доріг); у комунальному господарстві.

До законодавчих та нормативно-правових актів з ДПП у паливно-енергетичному комплексі належать: Закон України «Про особливості оренди чи концесії об'єктів паливно-енергетичного комплексу, що перебувають у державній власності» [29]; Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку об'єктів паливно-енергетичного комплексу права державної власності, які можуть надаватися в концесію» [30]. Ці нормативно-правові акти спрямовані на врегулювання таких питань, як визначення об'єктів та суб'єктів концесії паливно-енергетичного комплексу (ПЕК), а також механізму їх оренди або концесії.

Практика передачі в концесію об'єктів ПЕК є не більшою, ніж для угод про розподіл продукції. Зокрема, в 2011 р. у концесію було передано два державних вуглевидобувних підприємства – «Ровенькиантрацит» і «Свердловантрацит», у які планувалося вкласти протягом

2012-2016 рр. близько 6 млрд грн [31]. При цьому одним із недоліків такого співробітництва є його наслідки, оскільки після закінчення періоду концесії об'єкти будуть повернені державі, але навряд чи вони залишаться придатними до подальшого ефективного функціонування та видобутку вугілля взагалі.

Крім того, не тільки вугільна промисловість має можливості для розвитку в межах ДПП, Постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2000 р. № 639 та затвердження Порядку розрахунку платежів за надання в концесію вітрових електростанцій» [32] затверджено порядок розрахунку платежів за надання в концесію вітрових електростанцій. Цей порядок застосовується для розрахунків концесійних платежів за право на створення (будівництво), добудову та (або) управління (експлуатацію) вітровими електростанціями. На даний час укладено 2 договори в цій сфері. Так, у 2011 р. було укладено договір ДПП з розвитку альтернативних видів енергії – вітрової – з вартістю інвестиційних зобов'язань 118,4 млн дол. США, а в 2012 р. – ще один договір вартістю 16,2 млн дол. США [33]. Отже, в ПЕК почали реалізовуватися концесійні договори не тільки у вугільній промисловості, а й у сфері розвитку альтернативних (чистих) джерел отримання електроенергії.

Щодо правового забезпечення концесійної діяльності будівництва і експлуатації автомобільних доріг, то сьогодні воно складається із Закону України «Про концесії на будівництво і експлуатацію автомобільних доріг» [34] та Постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення концесійного конкурсу на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг» [35], «Про затвердження Методики розрахунку платежів за надання концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг» [36], «Про затвердження Типового концесійного договору на будівництво та експлуатацію автомобільної дороги» [37]. Концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг для України є майже єдиним виходом для проведення капітального ремонту існуючих та будівництва нових доріг, але досі жодного договору не було реалізовано.

У сфері комунального господарства концесійна діяльність регулюється такими законодавчими та нормативно-правовими актами: законами України «Про особливості передачі в оре-

нду чи концесію об'єктів централізованого водо-, теплопостачання і водовідведення, що перебувають у комунальній власності» [38], «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» [39], «Про оренду державного та комунального майна» [40]; Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про проведення концесійного конкурсу та укладення концесійних договорів на об'єкти права державної і комунальної власності, які надаються у концесію» [41]; Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку державно-приватного партнерства у житлово-комунальному господарстві» [42]; Указом Президента України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» [43].

Відносно законодавчого регулювання концесійної діяльності у сфері комунального господарства можна відзначити, що, незважаючи на існуючу нормативну базу, вона не сприяє залученню інвесторів. За період з 1999 р. у сфері житлово-комунального господарства, зокрема водопостачання та водовідведення, за даними Світового банку [33] було укладено 2 концесійних договори загальною інвестиційною вартістю 202 млн дол. США. Така ситуація склалася, в тому числі, через занадто тривалий процес погодження концесійного договору та недосконалість чинного законодавства.

В Україні існуюча законодавча та нормативно-правова база здійснення ДПП потребує вдосконалення, її неоднотайність та недостатня впорядкованість перешкоджають поширенню використання ДПП як інструменту розвитку державного сектору економіки і більш активному залученню вітчизняних та іноземних партнерів.

Узагальнюючи основні положення національно законодавства, можна вказати на такі найбільш значущі недоліки: відповідно до прийнятих нормативних актів на попередньому етапі до підписання угоди про ДПП приватному партнеру необхідно пройти складні процедури узгоджень, що не надає йому жодних гарантій відносно виконання державним партнером його зобов'язань. Зокрема, спочатку підписується контракт про ДПП та починається його реалізація і тільки після цього держава приймає рішення про надання фінансової підтримки даного проекту, хоча будь-які зобов'язання державний партнер, так само як і приватний, має брати на себе одночасно із підписанням

угоди. Крім того, існують певні суперечності в інституційному забезпеченні ДПП. Так, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України є спеціально уповноваженим органом з питань, у тому числі ДПП, а до його основних завдань віднесено формування та забезпечення реалізації політики у сфері ДПП. Воно проводить моніторинг ефективності діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері ДПП, організовує перевірки виконання договорів, укладених у рамках ДПП [44]. З іншого боку, Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України забезпечує реалізацію державної політики у сфері інвестиційної діяльності, ДПП та управління національними проектами, бере участь в укладенні та виконанні договорів концесії, інших договорів, забезпечує розробку та реалізацію проектів ДПП [45]. Крім того, інші центральні органи виконавчої влади беруть участь у реалізації політики ДПП у відповідних сферах, що спричиняє дублювання одних і тих самих функцій різними органами влади та перешкоджає розробці єдиної стратегії розвитку ДПП та ефективній реалізації проектів.

Слід також наголосити на тому, що існують певні суперечності у строках відносин, що визнаються ДПП. Йдеться про Закон України «Про державно-приватне партнерство», у якому зазначено, що однією з ознак ДПП є тривалість відносин від 5 до 50 років [10]. А в Законі України «Про концесії» [11] зазначено, що концесійний договір укладається на строк, який має бути не менше 10 років та не більше 50 років. Відповідно до того, що концесія є формою здійснення ДПП (ст. 5 Закону України «Про державно-приватне партнерство» [10]), ці норми неповною мірою відповідають одна одній. Отже, вони потребують врегулювання.

Висновки. Правова неоднозначність у сфері ДПП не дозволяє ефективно розвивати цей інститут, що потенційно спроможний забезпечити вирішення найбільш гострих проблем розвитку державного сектору економіки.

На сучасному етапі відносини ДПП регулюються достатньо розгалуженою законодавчою та нормативно-правовою базою, що засновується на низці законів та підзаконних актів. Визначено, що потребують доопрацювання норми законодавства, які стосуються строків договорів ДПП, порядку проведення конкурсу та визначення переможця, аналізу ефективності реалізації проекту та надання щодо нього ін-

формації. Крім того, необхідне визначення єдиного органу державного управління, у веденні якого перебуватимуть питання реалізації ДПП, – Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України або іншого уповноваженого органу державної (місцевої) влади. Не менш важливою є розробка національної програми з ДПП, що сприятиме його більш ефективному розвитку.

Список використаних джерел

1. Вінник О.М. Відносини державно-приватного партнерства: проблеми вдосконалення правового регулювання в Україні [Електронний ресурс] / О.М. Вінник. – Режим доступу: <http://gisap.eu/ru/vidnosini-derzhavno-privatnogo-partnerstvo-problemi-vdoskonalennya-pravovogo-regulyuvannya-v-ukraini>.
2. Вінник О.М. Технології державно-приватного партнерства (правові аспекти) / О.М. Вінник // Демографія та соціальна економіка. – 2012. – № 1 (17). – С.110–119.
3. Знаменський Г. Державно-приватне партнерство: український варіант [Електронний ресурс] / Г. Знаменський // Юридичний вісник України. – 2009. – № 39 (743). – Режим доступу: http://yuricom.com/ua/yuridichnyi_visnyk_ukrainy/overview/?id=4731.
4. Надолішній П. Публічно-приватне партнерство в Україні: теоретико-методологічні засади і умови інституціалізації [Електронний ресурс] / П. Надолішній, Н. Піроженко / Теоретичні та прикладні питання державотворення: зб. наук. пр. – 2012. – Вип. 10. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/2012_10/zmist/R_1/02%20Nadolishni.pdf.
5. Устименко В. Проблеми та перспективи впровадження державно-приватного партнерства у відносини у сфері господарювання / В. Устименко, Р. Джабраїлов // СХІД. – 2011. – № 1 (108). – С. 175–178.
6. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
7. Цивільний кодекс України: Закон, Кодекс від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356 (Зі змін. та допов.).
8. Господарський кодекс України: Закон, Кодекс від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19–20, № 21–22. – Ст. 144 (Зі змін. та допов.).
9. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 р. № 185-V // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 46. – Ст. 456 (Зі змін. та допов.).
10. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 524 (Зі змін. та допов.).
11. Про концесії: Закон України від 16.07.1999 р. № № 997-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 41. – Ст. 372 (Зі змін. та допов.).
12. Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14.09.1999 р. № 1039-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 44. – Ст. 391 (Зі змін. та допов.).
13. Про затвердження Порядку надання державної підтримки здійсненню державно-приватного партнерства: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.03.2011 р. № 279 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 21. – Ст. 882.
14. Деякі питання організації здійснення державно-приватного партнерства: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.2011 р. № 384 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 28. – Ст. 1168.
15. Деякі питання проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 27.02.2012 р. № 255 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 22. – Ст. 869.
16. Про затвердження форми подання пропозиції щодо здійснення державно-приватного партнерства: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 16.08.2011 р. № 40 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 83. – Ст. 3050.
17. Про затвердження Методики виявлення ризиків, пов'язаних з державно-приватним партнерством, їх оцінки та визначення форми управління ними: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 р. № 232 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 18. – Ст. 221.
18. Про затвердження Порядку надання приватним партнером державному партнеру інформації про виконання договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства: Постанова Кабінету Міністрів України від

09.02.2011 р. № 81 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 10. – Ст. 458.

19. Про затвердження Інструкції з організації проведення конкурсу на укладання угоди про розподіл продукції та Інструкції з розроблення, узгодження та підписання угоди про розподіл продукції: Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 23.10.2001 р. № 249 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 46. – Ст. 2054 (Зі змін. та допов.).

20. Угода про розподіл продукції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vpl.kiev.ua/ua/project/psa/>.

21. Про припинення Угоди між Кабінетом Міністрів України та компанією «Венко інтернешнл лімітед» про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться у межах Прикерченської ділянки надр континентального шельфу Чорного моря: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.05.2008 р. № 740-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/740-2008-%D1%80>.

22. Про скасування розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 травня 2008 р. № 740: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.02.2013 р. № 58-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/58-2013-%D1%80>.

23. У присутності Президента підписано Угоду про розподіл вуглеводнів між державою Україна, компанією «Шеврон Юкрейн Б.В.» і ТОВ «Надра Олеська» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/29349.html>.

24. Про затвердження Методики розрахунку концесійних платежів: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.04.2000 р. № 639 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 15. – Ст. 622.

25. Про затвердження Типового концесійного договору: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.04.2000 р. № 643 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 15. – Ст. 626 (Зі змін. та допов.).

26. Про затвердження Порядку визначення об'єктів концесії, концесіонерам яких можуть надаватися пільги щодо концесійних платежів, дотації, компенсації та умов їх надання: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.07.2000 р. № 1114 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 28. – Ст. 1165 (Зі змін. та допов.).

27. Про реєстр концесійних договорів: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2000 р. № 72 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 3. – Ст. 82.

28. Про затвердження переліку об'єктів паливно-енергетичного комплексу права державної власності, які можуть надаватися в концесію: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.01.2012 р., № 71 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 11. – Ст. 412 (Зі змін. та допов.).

29. Про особливості оренди чи концесії об'єктів паливно-енергетичного комплексу, що перебувають у державній власності: Закон України від 08.07.2011 р. № 3687-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 18. – Ст. 157.

30. Про затвердження Переліку об'єктів права державної власності, які можуть надаватися в концесію: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.12.1999 р. № 2293 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 50. – Ст. 155. (Зі змін. та допов.).

31. Концессия дает плоды [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://minprom.ua/articles/100724.html>.

32. Про внесення зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2000 р. № 639 та затвердження Порядку розрахунку платежів за надання в концесію вітрових електростанцій: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.07.2001 р. № 868 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 31. – Ст. 1395.

33. PPI Project Database [Electronic resource]/ World Bank and PPIAF. – Mode of access: <http://ppi.worldbank.org>.

34. Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг: Закон України від 14.12.1999 р. № 1286-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 3. – Ст. 21 (Зі змін. та допов.).

35. Про затвердження Порядку проведення концесійного конкурсу на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.10.2000 р. № 1521 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 41. – Ст. 1750.

36. Про затвердження Методики розрахунку платежів за надання концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 319 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 486.

37. Про затвердження Типового концесійного договору на будівництво та експлуатацію автомобільної дороги: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.10.2000 р. № 1519 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 41. – Ст. 1749 (Зі змін. та допов.).

38. Про особливості передачі в оренду чи концесію об'єктів централізованого водо-, тепlopостачання і водовідведення, що перебувають у комунальній власності: Закон України від 21.10.2010 р. № 2624-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 11. – Ст. 71.

39. Про державне регулювання у сфері комунальних послуг: Закон України від 09.07.2010 р. № 2479-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 49. – Ст. 571 (Зі змін. та допов.).

40. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 10.04.1992 р. № 2269-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 30. – Ст. 416 (Зі змін. та допов.).

41. Про затвердження Положення про проведення концесійного конкурсу та укладення концесійних договорів на об'єкти права державної і комунальної власності, які надаються у

концесію: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.04.2000 р. № 642 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 15. – Ст. 625 (Зі змін. та допов.).

42. Про схвалення Концепції розвитку державно-приватного партнерства у житлово-комунальному господарстві: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.09.2009 р. № 1184-р // Офіційний вісник України. – 2009. – № 78. – Ст. 2650.

43. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг: Указ Президента України від 23.11.2011 р. № 1073/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 94. – Ст. 3421.

44. Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: Указ Президента України від 31.05.2011 р. № 634/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 41. – Ст. 1666 (Зі змін. та допов.).

45. Положення про Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України: Указ Президента України від 12.05.2011 р. № 583/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 39. – Ст. 1593 (Зі змін. та допов.).

Стаття надійшла до редакції 14.11.2013 р.